

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P1743

[Total No. of Pages : 4

[5347] - 11

B.Ed (General)

**101-EDUCATION FOR DEVELOPMENT IN THE 21ST CENTURY
(2014 Pattern) (Credit System)**

Time :3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates :-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Essay type questions carry twelve marks and answer of the same expected to written in 300 to 350 words.*
- 4) *Short answer type questions carry five marks & answer the same expected to written in 140 to 160 words.*
- 5) *Student should strictly follow word limit.*
- 6) *No suppliment will be provided.*

Q1) Explain the concept of education and philosophy? Explain the relationship between education and philosophy. **[12]**

OR

What is the aims and principles of education system in vedic period? Explain the role of teacher in vedic period? **[12]**

Q2) Explain the concept of liberal education? What is the importance of liberal education in student's development, Explain it with five examples. **[12]**

OR

What is national integration? As a teacher how will you inculcate the value of national integration among student teacher, explain with five activities. **[12]**

Q3) Write the educational thought of savitribai phule? Explain her contribution in women's education with five examples? **[12]**

OR

Write the educational thought of john dewey? Give the five activities based on 'learning by doing' principle. **[12]**

P.T.O.

Q4) What are the various forces working in Indian society? Explain any one force with its positive and negative impact on society. [12]

OR

What is reference group and peer group? Explain the educational importance of reference group. [12]

Q5) What are the weaker sections? How government take efforts for empowering the weaker section explain with examples. [12]

OR

What is mass communication media? What are the types of mass communication media? Explain the role of mass communication media in education. [12]

Q6) Write short answer on any four of the following. [20]

- a) Write functions of education in 21st century.
- b) Explain importance of vocational education in students development.
- c) Write the features of basic education system of mahatma gandhi.
- d) Explain the different ways of access of education
- e) Explain the concept of education for sustainable development.
- f) Contribution of NGO (Non Government Organization) for minority weaker section.

Total No. of Questions : 6]

P1743

[5347] - 11

B.Ed (General)

101-EDUCATION FOR DEVELOPMENT IN THE 21ST CENTURY

(2014 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
2) उजव्या बाजूचे अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) निबंधवजा प्रश्न बारा गुणांचा असून उत्तर 300 ते 350 शब्दांत अपेक्षित आहे.
4) लघुत्तरी पाच गुणांच्या प्रश्नांचे उत्तर (140 ते 160) शब्दात अपेक्षित आहे.
5) उत्तरासाठी दिलेली शब्दमर्यादा विद्यार्थ्यांनी कटाक्षाने पाळावी.
6) कोणत्याही परीस्थितीत पुरवणी दिली जाणार नाही.

प्र.1) शिक्षण आणि तत्वज्ञान संकल्पना स्पष्ट करा? शिक्षण आणि तत्वज्ञानाचा संबंध स्पष्ट करा? [12]

किंवा

वैदिक काळातील शिक्षणाची ध्येय आणि तत्वे काय आहेत? वैदिक काळातील शिक्षकाची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.2) उदार शिक्षणाची संकल्पना स्पष्ट करा? विद्यार्थ्यांच्या विकासासाठी उदार शिक्षणाचे महत्व काय आहे हे पाच उदाहरणासह स्पष्ट करा. [12]

किंवा

राष्ट्रीय एकात्मता म्हणजे काय? एक शिक्षक म्हणून तुम्ही विद्यार्थी शिक्षकात राष्ट्रीय एकात्मता हे मूल्य रूजविण्यासाठी काय कराल हे पाच उपक्रमाद्वारे स्पष्ट करा?

प्र.3) सावित्रीबाई फुले यांचे शैक्षणिक विचार लिहा? स्त्री शिक्षणातील त्यांचे योगदान पाच उदाहरणासह स्पष्ट करा. [12]

किंवा

जॉन ड्युई यांचे शैक्षणिक विचार लिहा? 'कृतीतून शिक्षण' या तत्वावर आधारित पाच उपक्रम सांगा.

प्र.4) भारतीय समाजात कार्यरत असणाऱ्या विविध शक्ती कोणत्या? कोणतीही एक शक्ती समाजावर पडणाऱ्या सकारात्मक आणि नाकारात्मक प्रभावासह स्पष्ट करा. [12]

किंवा

संदर्भ समूह व समवयस्क समूह म्हणजे काय? संदर्भ समूहाचे शैक्षणिक महत्व स्पष्ट करा.

प्र.5) दुर्बल घटक म्हणजे काय? दुर्बल घटकाच्या सबलीकरणासाठी शासन कसे प्रयत्न करते हे सोदाहरण स्पष्ट करा. [12]

किंवा

समूह संपर्क साधने म्हणजे काय? समूह संपर्क साधनाचे प्रकार कोणते? शिक्षणात समूह संपर्क साधनाची भूमिका कोणती.

प्र.6) खालील पैकी कोणतेही चार थोडक्यात उत्तरे लिहा. [20]

- अ) 21 व्या शतकातील शिक्षणाची कार्ये लिहा.
- ब) विद्यार्थी विकासात व्यवसायिक शिक्षणाचे महत्व स्पष्ट करा.
- क) महात्मा गांधी यांच्या 'मूलोद्योगी शिक्षण' पध्दतीचे वैशिष्ट्ये लिहा.
- ड) शिक्षणाचे वेगवेगळे मार्ग स्पष्ट करा.
- इ) शाश्वत विकासासाठी शिक्षण ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- फ) 'अल्पसंख्यांक' या दूर्बल घटकासाठी अशासकीय संघटनांचे योगदान स्पष्ट करा.

